L-EWWEL HADD TAR-RANDAN (2020) JIENA MIDNEB!

Contributed by Frans Galea
Saturday, 29 February 2020

Din
hija il- Liturgija ta' l-ewwel Hadd ta'r-Randan (2020) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Ir-Randan huwa triq twila
erbg'in jum lejn l-ikbar manifestazzjoni ta’ Alla, l-ikbar wirja, rivelazzjoni
tieg'u. Jekk trid tkun taf Alla min hu
'ares lejn Kristu msallab, imma mhux imsallab biss i|da wkoll rebbie' fuq dak
kollu li joqtol u jkidd lill-bniedem.
Dan hu Alla. Alla wera ru'u
lill-bniedem f’Ibnu msallab g'all-g'adu tieg'u u mqajjem mill-Mewt biex ine''i
l-Gidba setag'na li tg'ammar fis-subkonxju tieg'u dwar il-&ajja ta’
Dejjem. Il-bniedem imdawwal minn Alla
huwa dak li jag'raf li d-dnub tieg'u mhux talli ma firdux mill-Im'abba ta’ min
'alqu, imma kien il-ka!un li !ag'lu jinduna kemm hi kbira din l-Im'abba
g'alih. B'alma tkanta l-Knisja fil-Velja
glorju|a tal-G'id: “Xi 'tija hienja li st'aqqilha Feddej kbir b'al dan!” Dan huwa l-kliem li tasal g'alih il-Knisja
fl-esperjenza meravilju|a tal-g'oli, il-fond u l-wisa’ tal-Im'abba ta’ Alla.

Jien min jien?

Kemm hi mportanti din
il-mistoqsija! Ir-Randan ji!i biex, jekk
ifisser xi 'a!a g'alina, jpo!!ina f’qag'da li nistaqsu mistoqsijiet importanti u
diffi li. Min qatt ma jistaqsi xejn hu
bniedem fis-sakra, iddrogat, aljenat u qed ja'raq 'ajtu fix-xejn. Jien min jien? Ba|ikament il-Kristjane|mu kollu hu twe!iba
g'al din il-mistoqsija u jekk ma nag'rafx jien min jien ma nistax nag'raf

il-Kristjane|mu, ma naf xejn minnu, jien biss bniedem “reli!ju|” b'al wie'ed
Mislem, Buddist, Lhudi, &indu u l-bqija.
Jien min jien? Qaluli minn mindu
kont |g'ir li Kristu, Alla nnifsu liebes la'am b'al tieg'i, bata torturi sa ma
qatluh imdendel minn imsiemer ma |okk ta’ si!ra g'alija. Propju g'alija! G'aliex?

G'all-bosta, dan hu
diffi li biex jinftiehem u hekk nibqg'u barra mill-Misteru tal-G'id
tal-Mulej. Trid tkun il-Grazzja biex
jien nibda nag'raf jien min jien u x’inhi, mela, l-qag'da tieg'i biex kien hemm
b|onn li Alla jin|el biex jg'addi minn dan kollu g'alija. Huwa min jag'raf lilu nnifsu jasal biex
jag'raf ukoll l-Im'abba kbira ta’ Alla u l-g'otja tieg'U. Huwa dan l-g'arfien biss u biss li tislet
minn !o qalb il-bniedem l-Im'abba lejn Alla u l-proxxmu. Il-mara midinba li 'aslet saqajn Kristu
bil-fwejja' hija l-Knisja li tag'raf hi min hi u x’g'amel l-G'arus tag'ha
g'aliha, waqt li l-Fari|ew huwa l-bniedem “reli!ju|” kemm tridu imma li qatt ma
jasal biex jinduna x’g'amel g'alih Alla g'ax ma g'arafx hu min hu tassew.

Jiena Adam!

Il-Litur!ija tal-Kelma
tal-lum titfa’ dawl impressjonanti fuq il-mistoqsija li qeg'din nag'mlu, imma
g'andna b|onn l-Ispirtu s-Santu biex jift'ilna l-g'ajnejn ta’ qalbna biex
nag'rfuh. Jiena 'ri!t minn Adam u g'andi
l-istess natura tieg'u. Hu !ie ma'luq
bniedem inno enti, b'at-tfal i|-|g'ar.
Tifel |g'ir ma jistax jidneb g'ax ma jafx x’inhu t-tajjeb u
l-'a|in. Din hi l-inno enza. Adam tilifha g'al dejjem meta l-“g'erf” li
tag'tu s-“si!ra” !ag'lu jissuspetta li Alla 'alqu limitat g'ax be|a’ li jsir
b'alu u je'dlu postu! Tilef il-&ajja
g'ax il-&ajja hi l-Im'abba u l-Im'abba hija Alla! M’hemmx Im'abba fejn jid'ol is-suspett,
id-dubju, u la m’hemmx iktar l-Im'abba, hemm il-Mewt g'ax l-Im'abba biss hi
l-&ajja.

Adam sar bniedem
“mejjet”. Beda jmut fi|ikament, imma
Mewt iktar 'arxa hija e|istenza mne||a’ mill-Im'abba. Flokha jid'ol l-egoi|mu, il-bi|a’ tal-Mewt,
l-insigurtà. Kull relazzjoni mibnija
mill-bniedem fija din is-susa ta’ “x’se nie'u jien?” Mhux g'ax il-bniedem hu 'a|in. Ma nkunux
moralisti! Kristu ma
!iex fid-dinja biex jikkundanna lid-dinja imma biex isalvaha. (w. 3). Il-bniedem sab ru'u mjassar. Jien bniedem
imjassar li ma nistax in'obb lil hemm minn ertu limitu fejn tid'ol Mewt
g'alija. Ma nistax. Irrid imma ma nistax (ara Rum 7). F’!uf ommi !ejt imsawwar b’natura li writt
minn Adam.   ejt ikkundizzjonat. Bdejt ne|isti imma ma nistax ng'ix. Kull mara li titqal, titqal bit-ta'sir ta’
Adam. Anke meta na'seb li jien tajjeb,
anke meta nag'mel xi g'emil tajjeb (u l-bniedem kapa i jasal biex iwettaq
g'emejjel tajbin), jien xorta mejjet. Ma
nistax in'obbok meta int toqtolni, meta b’kelma wa'da titfag'ni fl-inkwiet,
meta int rival, meta int g'adu. Il-&ajja
vera hi l-Im'abba, imma jien ma nistax in'obb bis-sa''a tieg'i (ara Mt. 5, 6 u 7).

Hu g'alhekk li l-kultura
moderna tal-punent t'e!!e! lill-bniedem biex jistkenn fl-individwali|mu,
fl-indipendenza, f’li jkun “wa'du” g'ax l-ie'or, skont din il-filosofija, hu
“l-infern”. Hu g'alhekk li |-|wie!
dejjiemi sar terrur u l-istess kull rabta o'ra ma’ “l-ie'or”.

It-tliet ktajjen
tal-bniedem

Hu mportanti li nag'rfu dan
il-jasar, mhux biex inkunu negattivi.
Altru! M’hemmx fer' fi Kristu
g'al min ma jindunax bil-qag'da mwierg'a tieg'u. Dan ng'iduh u ner!g'u ng'iduh. Kif se temmen li Kristu hu l-akbar A'bar
Tajba li tista’ qatt tir ievi f’'ajtek, jekk int ma temminx li g'andek b|onnha;
li minnha jiddependi jekk tg'ixx g'al dejjem jew tmutx g'al dejjem?

L-esperjenza ta’ Kristu
fid-de|ert hija “eye-opener”. Hu tg'abba
b’dak kollu li hu l-bniedem, b’dak kollu li qed nitkellmu fuqu, u din in-natura
tag'na !arritu lejn il-Mewt, b'alma !!orr lilna. Imma Hu g'alhekk !ie, biex jifta' triq lejn
'ru! minn dan il-jasar. Hu reba' il-Mewt
g'alina! Mhux a'na nirb'uha, imma huwa
Hu li reba'ha g'alina. Hu kisser
il-ktajjen, it-tliet ktajjen tad-dnub biex, fiH u biH, anke a'na nsiru
!usti. Dawn huma l-ktajjen tal-“'ob|”,
tal-“Istorja”, u tal-“idoli”.

Il-'ob|

Il-bniedem jib|a’ mill-!u',
minn kull tip ta’ tbatija. Hemm gidba
fuq it-tbatija. Mhix it-tbatija li
toqtol lill-bniedem, imma in-“non-sens” tag'ha. Bniedem dilettant tal-insib
iqum kmieni, anke fil-ksie', g'ax jara sens f’dik it-tbatija, imma mur qajmu g'alxejn
u tara kif jirribella. L-iktar 'a!a li
tag'ti sens lit-tbatija hija l-Kelma ta’ Alla li timlik bil-fidu ja. It-tbatija hija l-mel' li jag'ti tog'ma
lill-&ajja u fiha l-bniedem jinduna kemm hu dg'ajjef imma fiha wkoll jiltaqa’
ma’ Alla li j'obbu. Dan hu misteru kbir.

L-Istorja

In-natura tag'na qatt mhi
kuntenta. Dejjem ti!ri wara l-karrotta.
Xejn ma jissodisfaha. Dejjem
jonqos xi 'a!a! Li kieku, lkoll kemm
a'na, ninag'taw li g'al |ew! minuti biss insiru “Alla”, kieku lkoll nibdlu
l-Istorja tag'na kemm nifil'u.   esù !ie
biex ifalli. L-g'adu stiednu
g'as-su ess. A'na nittantaw lil Alla
biex jag'mel il-mirakli, imbag'ad nemmnu fiH.
Il-kelma “Grazzja” dawwarniha, 'elu 'elu, f’rabta ma’ din il-'ajja hawn,
meta hija xi 'a!a ferm ikbar. L-Istorja li nixtiequ nibdlu hija tentazzjoni
biex ni 'du lil Alla u nidg'u biH! Min
minna jemmen li Alla hu Sid l-Istorja tag'na u li hi hija l-isba' wa'da li
tg'odd g'alina?

L-idoli

Il-bniedem huwa annimal
reli!ju|. Huwa 'lejqa li fiha hemm
mi|rug'a minn Alla l-impuls g'ar-“reli!jon”, il-b|onn li jsib lil “Alla”. &afna ju|aw dan l-impuls, dan l-istint naturali
biex flok ifittex lil Alla, jivvinta allat g'alih. Bla ma nafu nkunu qed nin|lu g'arkupptejna
quddiem satana b'alma !ie m'ajjar jag'mel Kristu! Meta ma jittamax f’Alla l-veru, l-bniedem
jimla 'ajtu b’allat o'ra g'ax ma jistax jg'ix ming'ajr xi “alla”. Id-dinja mimlija allat u inutli noqog'du nsemmuhom. Anke 'wejje! tajba jsiru
allat jekk huma mportanti iktar minn Alla.

{ag'zug' g'ani ma kienx jaf
li kellu “alla” o'xon daqsxhiex. Kien
twajjeb imma ma kienx kuntent. G'aliex,
tg'id? Kristu qallu: “Bieg' !idek u
ag'tih lill-foqra.” Telaq ’l hemm. Il-flus kienu l-“alla” tieg'u. Almenu issa kien jaf l-g'aliex ma kienx
kuntent.

Dawn huma t-tliet ktajjen
'oxnin li jorbtu lill-bniedem biex ma jag'milx dak li fil-fond jixtieq
jag'mel. Fi Kristu biss hija t-Tama
tag'na!

Il-Litur!ija tal-Kelma
tal-lum.

Qari I

Il-'olqien ta’ Adam u Eva, u d-dnub tag'hom.

en 2, 7-9; 3, 1-7

Qari mill-Ktieb tal- enesi

Il-Mulej Alla sawwar il-bniedem mit-trab tal-art u nefa'lu fi mnifsejh nifs il-'ajja, u l-bniedem sar 'lejqa 'ajja. U l-Mulej Alla 'awwel !nien fl-G'eden, in-na'a tal-Lvant, u qieg'ed hemm il-bniedem li kien sawwar. U l-Mulej Alla nibbet mill-art is-si!ar kollha li jpaxxu l-g'ajn u bnina g'all-ikel; u s-si!ra tal-'ajja f’nofs il-!nien u s-si!ra ta’ tag'rif it-tajjeb u l-'a|in.

Is-serp kien l-aktar wie'ed li jil'aqlu fost l-annimali selva!!i kollha, li kien g'amel il-Mulej Alla. U qal lill-mara: “Tassew li Alla qalilkom: “La tiklux mis-si!ar kollha tal-!nien?”. U l-mara wie!bet lis-serp: “Mill-frott tas-si!ar fil-!nien nistg'u nieklu. Imma mill-frott li hemm f’nofs il-!nien, Alla qalilna: “La tiklux minnu, u lanqas ma g'andkom tmissuh, inkella tmutu”.

U s-serp qal lill-mara: “Le, |gur ma tmutux. Imma Alla jaf li dak in-nhar li tieklu minnu jinfet'u g'ajnejkom u ssiru b'al allat, li jafu t-tajjeb u l-'a|in”. U l-mara rat li s-si!ra kienet tajba g'all-ikel u ti!bdek fil-g'ajn, u s-si!ra t'ajrek biex tikseb id-dehen; u 'adet mill-frott u kielet. Imbag'ad tat ukoll lil |ew!ha, li kien mag'ha, u kiel. U nfet'u g'ajnejhom it-tnejn u nteb'u li kienu g'erja, u 'ietu weraq tat-tin, u g'amlu i'|ma.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Salm Responsorjali

Salm 50 (51), 3-4.5-6a.12-13. 14 u 17

R/. (ara 3a): &enn g'alina Mulej, g'aliex dnibna

Ikollok 'niena minni, O Alla, fi tjubitek;

fil-kobor tal-'niena tieg'ek 'assar 'tijieti.

A'silni kollni mill-'tija tieg'i;

naddafni mid-dnub tieg'i. R/.

G'ax jien nag'rafhom 'tijieti;

id-dnub tieg'i dejjem quddiemi.

Kontrik biss jiena dnibt,

u dak li hu 'a|in f’g'ajnejk g'amilt. R/.

O'loq fija qalb safja, O Alla,

u spirtu qawwi !edded fija.

La twarrabnix minn quddiemek;

tne''ix minni l-ispirtu qaddis tieg'ek. R/.

Roddli l-hena tas-salvazzjoni tieg'ek,

u bi spirtu qalbieni wettaqni.

Ifta'li xufftejja, Sidi,

u fommi jxandar it-tif'ir tieg'ek. R/.

Qari II

Fejn kotor id-dnub, kotrot fuq li kotrot
il-grazzja.

Rum 5, 12-19

Qari mill-Ittra ta’ San Pawl Appostlu lir-Rumani

&uti, kien permezz ta’ bniedem wie'ed li
fid-dinja da'al id-dnub, u permezz tad-dnub il-mewt, u hekk il-mewt la'qet
il-bnedmin kollha, g'ax kollha dinbu. Kienet g'ada ma waslitx il-Li!i, id-dnub
kien !a fid-dinja: imma d-dnub ma kienx mag'dud, ladarba Li!i ma kienx hemm.
Madankollu l-mewt saltnet ukoll minn Adam sa Mosè, imqar fuq dawk li ma waqg'ux
fid-dnub li fih kien waqa’ Adam, li kien xbieha ta’ dak li kellu ji!i. Imma
d-don m’huwiex b'all-'tija. G'ax jekk permezz ta’ 'tija wa'da mietet il-kotra,
aktar u aktar issa l-grazzja ta’ Alla u d-don mog'ti bil-grazzja ta’ bniedem
wie'ed li hu esù Kristu, xterdu bil-bosta fuq il-kotra. U d-don anqas ma hu
b'all-frott ta’ dak il-wie'ed li dineb; g'ax tassew, il-!udizzju mog'ti fuq
dnub wie'ed, wassal sal-kundanna, i|da d-don mog'ti wara 'afna dnubiet iwassal
g'all-!ustifikazzjoni. G'ax jekk min'abba fil-'tija ta’ wie'ed wa'du saltnet il-mewt
permezz ta’ dak il-wie'ed, aktar u aktar dawk li jir ievu l-kotra tal-grazzja u
d-don tal-!ustizzja g'ad isaltnu fil-'ajja permezz ta’ wie'ed li hu esù
Kristu.

Mela kif bil-'tija ta’ wie'ed wa'du waslet
il-kundanna fuq il-bnedmin kollha, hekk ukoll bl-opra tal-!ustizzja ta’ wie'ed
waslet lill-bnedmin kollha l-!ustifikazzjoni tal-'ajja. G'ax kif
bid-di|ubbidjenza ta’ bniedem wie'ed il-'afna saru midinbin, hekk ukoll
bl-ubbidjenza ta’ wie'ed il-'afna jsiru !usti.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Irroddu 'ajr lil Alla

Akklamazzjoni qabel l-Evan!elju

Mt 4, 4b

R/. Glorja u tif'ir lilek, Kristu!

Il-bniedem mhux bil-'ob| biss jg'ix,

i|da b’kull kelma li to'ro! minn fomm Alla.

R/. Glorja u tif'ir lilek, Kristu!

Evan!elju

 esù jsum g'al erbg'in jum u ji!!arrab mix-xitan.

Mt 4,1-11

Qari mill-Evan!elju skond San Mattew

F’dak i|-|mien, l-Ispirtu 'a lil esù fid-de|ert
biex ix-xitan i!arrbu. U esù baqa’ sajjem g'al erbg'in jum u erbg'in lejl, u
fl-a''ar 'adu l-!u'. U resaq it-tentatur u qallu: “Jekk inti Bin Alla, ordna li
dan il-!ebel isir 'ob|”. I|da esù wie!bu: “Hemm miktub: “Il-bniedem mhux
bil-'ob| biss jg'ix, i|da b’kull kelma li to'ro! minn fomm Alla”.

Imbag'ad ix-Xitan 'adu mieg'u fil-Belt imqaddsa,
qieg'du fuq il-qu ata tat-tempju, u qallu: “Jekk inti Bin Alla, inxte'et g'al
isfel; g'ax hemm miktub li: “Lill-an!li tieg'u jordnalhom jie'du 'siebek, u li

fuq idejhom jerfg'uk, 'alli ma ta'batx ri!lek ma’ xi !ebla”.

Qallu esù: “Hemm miktub ukoll: “I!!arrabx
lill-Mulej, Alla tieg'ek”.

G'al darb’o'ra x-xitan 'adu mieg'u fuq muntanja
g'olja 'afna, urieh is-saltniet kollha tad-dinja u l-glorja tag'hom, u qallu:
“Dawn kollha nag'tihom lilek jekk tinxte'et tadurani”. Imbag'ad qallu esù:
“Itlaq, Xitan! G'ax hemm miktub: “Lill-Mulej, Alla tieg'ek, g'andek tadura, u
lilu biss taqdi”.

Imbag'ad ix-Xitan 'allieh. U minnufih !ew xi
an!li u kienu jaqduh.

Il-Kelma tal-Mulej

R/. Tif'ir lilek Kristu